

TÜRK FARMAKOLOJİ DERNEĞİ BÜLTENİ

SAYI:90 EKİM-ARALIK 2006
ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

Türk Farmakoloji Derneği Adına

Sahibi

Prof. Dr. Mehmet MELLİ

Sorumlu Yayın Müdürü

Doç. Dr. Bülent GÜMÜŞEL

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Nurettin ABACIOĞLU

Prof. Dr. Eyüp Sabri AKARSU

Doç. Dr. Zafer GÜNEY

Doç. Dr. Ümit YAŞAR

Doç. Dr. Pelin KELİCEN

Doç. Dr. Remzi ERDEM

Uzm. Dr. Sedat ALTUÇ

Yayın İdare Merkezi Adresi (Yönetim Yeri)

Talatpaşa Bulvarı No:113/52
06230 Samanpazarı / Ankara
Tel:0.312 309 21 56
info@tfd.org.tr

Yayın Türü

Yaygın Süreli Yayın

Bülten Ücretsiz Olarak Türk Farmakoloji Derneği Üyelerine Gönderilir.

Yazışma Adresi

Doç. Dr. Bülent GÜMÜŞEL

Hacettepe Üni. Eczacılık Fakültesi

Farmakoloji Anabilim Dalı

Sıhhiye, 06100 ANKARA

Tel: (0-312) 305 20 81 - 305 21 31

Faks: (0-312) 309 21 56

e-posta: gumusel@hacettepe.edu.tr

Bültende yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

www.tfd.org.tr

Tasarım ve Baskı:

Alp Ofset Ltd. Şti. (0-312) 230 09 97

Ali Suavi Sokak No:60 Maltepe/ANKARA

Basım Tarihi:9 Ekim 2006

Önsöz

Değerli Meslektaşlarım,

Bildiğiniz üzere 2-7 Temmuz 2006 tarihlerinde Pekin/Çin'de yapılan IUPHAR kongresine, derneğin burs sağladığı genç farmakologlarda dahil, fazla sayıda farmakologa ve bildiriyle katıldık. Bu toplantının bir diğer önemi de, 2012 EPHAR kongresi için adaylığımızın burada oylanacak olmasıydı. Bu oylamada İspanya 7, Almanya 6, Türkiye 5, Finlandiya 3 ve Yunanistan 2 oy aldı. Maalesef, EPHAR kongresini 2012'de düzenleme şansını yakalayamadık. Dernek olarak bundan sonra uluslar arası platformlarda daha etkin rol almaya yönelik gayretler göstermek, derneğin doğru politikalarından birisi olacaktır. Bu kapsamda Pekin'de kongre esnasında, kongreye katılan tüm Türk farmakologların katılımıyla bir iş toplantısı yaptık. Bilindiği üzere demek çeşitli bilimsel toplantılar ve yurtdışında kısa süreli bilimsel ziyaretler için burs vermektedir. IUPHAR toplantısı içinde üyelerimize burs sağlanmıştır. Derneğin kurumsallaşması adına, üyelerine burs sağlaması yerine getirmesi gereken bir görevse, burs alan üyelerimizde burs almaları nedeniyle gündeme gelen sorumluluklarını yerine getirmeleri o kadar önemli bir görevdir. Pekin'deki toplantıda bazı üyelerimizin burs almalarından doğan sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda sıkıntılar yaşanmıştır. Demekten burs alan üyelerimizin bu konuda daha sorumlu davranmaları gerektiğini vurgulamak istiyorum. Bu toplantıyla ilgili sevindirici bir haber, "Resveratrol Inhibits Contraction to Angiotensin II in Rat Aorta; Selen Söylemez-İsbir, Fatma Akar, Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology" künyeli poster ile katılan Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı araştırma görevlisi Uzm. Ecz. Selen Söylemez-İsbir'in "Natural Product Young Investigator" dalında 3. lüğü kazanmasıdır. Genç arkadaşımı ve yetişmesine katkıda bulunan hocasını kutlar, başarılarının devamını dilerim. IUPHAR toplantısının çeşitli yönleriyle değerlendirildiği ve Prof. Dr. Hakan Orer ile Doç. Dr. Bülent Gümüşel tarafından kaleme alınan yazıyı bültenin iç sayfalarında bulacaksınız.

Bültenin daha önceki sayılarında sizlerle paylaştığım üzere, birinci basamak sağlık hizmeti veren pratisyen hekimler ile aile hekimlerine rasyonel farmakoterapi eğitimi verilmesi konusunda ortak projeler üretmek üzere Sağlık Bakanlığı ile işbirliği yapılması konusunda yönetim kurulunun inisiyatifleriyle girişimlerde bulunulmuş ve bakanlık yetkilileriyle mutabakata varılmıştı. Bir sivil toplum örgütü olarak üyelerimize olan sorumluluklarımızın ötesinde, topluma olan sorumluluklarımızı yerine getirmek üzere kamuyla ve diğer sivil toplum örgütleriyle ortak projeler üretmemiz doğru bir açılamdır. Yalnız ülkemizde "ortak iş yapma" kültürünün gelişmiş olduğunu söylemek pek olası değildir. İyi niyetle derneğin inisiyatif olarak gündeme getirdiği bu işbirliğinde, partnerimizden kaynaklanan bazı sıkıntılar yaşamaktayız. Bu nedenle sözkonusu işbirliğinin, iki tarafın eşit temsil edildiği gerçek anlamda bir işbirliği olması için de inisiyatif kullanacağız. Bu işbirliği kapsamında 10-21 Nisan 2006 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "Rasyonel Farmakoterapi Eğitici Eğitimi Kursu" nun koordintörü Prof. Dr. Ersin Yarış'ın kaleme aldığı bir değerlendirme yazısını bültenin iç sayfalarında bulacaksınız.

Ülkemizde hekime ve ilaca ulaşmada zaten mevcut olan sıkıntının daha da artması ve bilimsel bilgiyi kullanıma yerine kulaktan dolma safsataların kullanılmasının yaygın hale gelmesi; klinik ilaç araştırmalarıyla etkililiği gösterilmiş ilaçlar yerine bilimsel olarak etkililiği gösterilmemiş çok çeşitli tedavi seçeneklerinin, bu arada bitkilerin toplumda yaygın kullanımını gündeme getirmiştir. Bu kapsamda bitkisel sterol ve stenoller içeren çeşitli süt ürünlerinin görsel medyada yaygın reklamları, toplum sağlığı açısından bir başka olumsuzluk yaratmaktadır. Bahsedilen hususları irdeleyen bir değerlendirme yazısını bültenin iç sayfalarında bulacaksınız. "İlaç bilimi" mensupları olan biz farmakologların hem topluma hem öğrencilerimize bu konuda doğruları göstermemiz, araştırma yapmak kadar önemli bir görevimizdir.

Klinik Farmakoloji Çalışma Grubumuzun Geriatri Derneği ile birlikte düzenlediği Rasyonel Farmakoterapi Sempozyumları Dizisi, "Yaşlılarda Akılcı İlaç Kullanımı" sempozyumu, 15 Aralık 2006 tarihinde Dokuz Eylül Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (DESEM), Bordo Salonunda yapılacaktır. Duyuruyu bültenin iç sayfalarında bulacağımız bu toplantıya, en azından İzmir ve çevre illerdeki üyelerimizin katılımını bekliyoruz.

Bu vesileyle çalışmalarınızda başarılar diler, saygılarımı, sevgilerimi sunarım.

Prof. Dr. Mehmet Mellî

TÜRK FARMAKOLOJİ DERNEĞİ

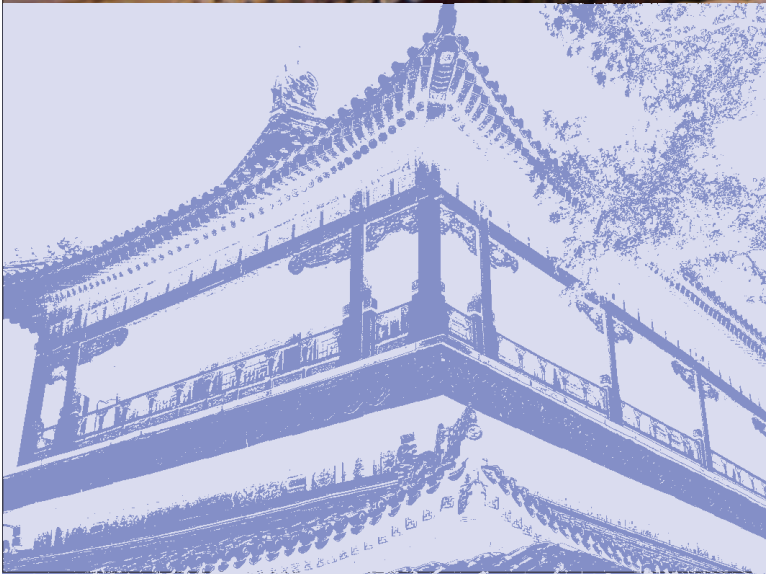
SAYI:90 EKİM-ARALIK 2006

BÜLTENİ

ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR

- 15. Dünya Farmakoloji Kongresi Ardından Genel Değerlendirme
- TFD-Servier Bursunu Alarak 15. Dünya Farmakoloji Kongresi'ne Katılan Üyelerimizden
- Uzm. Ecz. Selen Söylemez-İsbir'in Başarısı
- Katkı Gıda Maddesi Olarak Kullanılan Bitkisel Sterol ve Stenollerin Reklamları Üzerine.....
- Rasyonel Farmakoterapi Eğitici Eğitimi Kursu'nun Ardından
- Kişiselleştirilmiş Tedavide Yönetimsel Düzenlemelerin Teşviki
- 4. Klinik Farmakoloji ve Tedavi Yaz Okulu Ardından
- 2006 Yılı Novartis "Farmakoloji Dalı Araştırma Desteklerini" Alanlar Açıklandı
- Duyurular
- Bilimsel Toplantılar
- Doçent Ünvanını Alan Üyelerimiz
- Yeni Üyelerimiz

15. Dünya Farmakoloji Kongresi Ardından Genel Değerlendirme

Doç. Dr. Bülent GÜMÜŞEL

Türk Farmakoloji Derneği Genel Sekreteri
Hacettepe Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi
Farmakoloji Abd.

"21. Yüzyılda Farmakoloji: Geçmiş ve yeni moleküler keşif alanları arasında bir köprü" temasıyla düzenlenen IUPHAR 2006 toplantısı 2-7 Temmuz 2006 tarihleri arasında Pekin'de Uluslararası Kongre Merkezi'nde yapıldı. Uçsuz bucaksız Asya'nın öteki ucunda düzenlenen kongreye Türkiye'den katılımın nispeten yüksek olması (56 bilim insanı) sevindirici idi. Bunlardan derneğimiz üyesi olan 8 kişi Servier tarafından sağlanan burs ile desteklendiler. Tüm katılımcılar (2591 kişi) içinde Türklerin oranına bakıldığında ise yaklaşık %2'lik bir rakama ulaştığımızı ve bunun da kongreyi düzenleyen Çin bir kenarda bırakılırsa, her toplantıya yüksek katılım gösteren ABD, Kanada, İngiltere ve Avustralya ile coğrafi yakınlık avantajı olan Japonya'dan sonra en yüksek katılım olduğunu belirtmemiz gereklidir.

Uzun bir yolculuktan sonra Pekin Havaalanına indiğimizde, Çin'in çeşitli üniversitelerinde farmakoloji eğitimlerini sürdüren "güler yüzlü öğrenciler" tarafından karşılanmamız tüm yorgunluğumuzu unutturdu. Son derece düzenli bir şekilde havaalanından kalacağımız otellere bizleri götürecek taksilere yerleştirildik. Ve işte bu anda, bir yerden bir yere gidebilmek için hiç tanımadığımız ve sizinle ancak anlaşabilen Çinlilerin küçük kağıtlara

Prof. Dr. Hakan S. ORER

Türk Farmakoloji Derneği Saymanı
Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Farmakoloji Abd.

yazdığı "el notlarının" ne kadar hayati bir öneme sahip olduğunu anladık. Gerçekten de Çince bilmeyen bir yabancı Pekin'de bir yerden bir yere gidebilmesi için o yerin adını bir kağıt parçasına yazdırıp taksi şoförüne okutmaktan başka çaresi yoktu. Dil "problemi", tüm seyahatimiz boyunca kaldığımız otelin Çince basılmış bir kartını kaybolmaya karşı yanımızda taşımayı gerektirdi.

Havaalanında bizleri karşılayan gençleri ertesi gün kongre merkezindeki açılış töreninde de pür telaş koştururken gördük. Bu yardımsever insanların oluşturduğu topluluk açılış töreninin sonunda koro olarak bir de kısa konser verdi. Malum, Çin milyarlık bir ülke, Dünya Farmakoloji Kongresi'ni sadece

15. Dünya Farmakoloji Kongresi Ardından Genel Değerlendirme

"farmakoloji öğrencilerinden oluşan bir gönüllü ordusuna" düzenlenebilecek genişlikte insan kaynakları olabilir. Ama bazı işlerin profesyonel bir firma tarafından yapılması, kongre sırasında katılımcılar için daha az sorun çıkmasını sağlayabilirdi. Kim bilir, belki de kıta Çin'inde daha öyle bir gelenek yerleşmemiştir. Kayıt masasında yaşanan aksaklıklar ve sırada beklemenin yarattığı gerginlik dışında, ülke çapında kredi kartı kullanımının da yaygınlaşmamış olması birçok kişi için sorun kaynağı oldu. Aslında, her zaman güler yüzlü "gönüllü öğrenci yardımının" kayıt masasında ancak profesyonel yaklaşımla çözülebilecek sorunlarda işe yaramayacağı öngörülebilirdi. Amatörce çalışan öğrenciler bu masalarda pek çok hata yaparak katılımcılara zor günler yaşattılar.

Kongrenin açılışı oldukça sade ancak katılımcıların tümünü dahil etmesi bakımından etkileyiciydi. Yapılan gösteriler, Çin'in folklorik zenginliğini de izleyiciyi sıkımsadan gösterdi. Bunun ardından, güzel bir Pekin akşamında çimlerin üzerinde güzel, mistik ve huzur veren Çin müziği eşliğinde Çin yemeklerinin ağırlıkta olduğu "hoş geldiniz resepsiyonu" da katılımcıları birbirlerine kaynaştırdı, uzun zamandır görüşmeyen yol arkadaşları yeniden buluştu, dostluklar tazelandı.

Bilimsel programa gelince, kanımızca, her alandan farmakoloğun ilgisini çekebilecek dengeli ancak çok iddialı olmayan bir bilimsel program oluşturulmaya çalışılmıştı. Konferans için davet edilen konuşmacılar arasında "eski tüfek" sayılabilecek duayen farmakologlar ağırlıktaydı. Bunlar arasında bir çırpıda Salvador Moncada, Paul Vanhoutte, Terry Kenakin, Sergio Ferreira, Kerry Goralski, Pedersen Bent Klarlund'u sayabiliriz. Konferanslarda artık klasikleşmiş eski bulguların fazlaca tekrar edilmesi eleştiri konusu olabilecek nitelikteydi. Bu araştırmacıları yakından takip eden araştırmacılar için konuşmalar adeta bir hayal kırıklığı yarattı. Kongrenin şeref konuğu 2003 Nobel Kimya Ödülü'ne layık görülen Peter Agre idi. Bir tıp doktoru (hematoloji) olmasına karşın, akuaporinleri izole edip fonksiyonlarının tanımlanmasında başrol oynayan Dr. Agre, Nobel ödülüne uzanan bilim macerasını kendi ağzından anlattı. Bu düzeyde bilim adamları ile aynı salonu paylaşmanın özellikle genç araştırmacılar için son derece önemli olduğunu hatırlatmak isteriz. Son konferanslardan birini veren Terry Kenakin ise reseptör-ligand ilişkisini Michaelis-Menten'den başlayıp "ternary complex" uzanan süreçte tarihsel perspektifi ile anlattı. Dr. Kenakin'in konuşmasında üyemiz Dr. Ongun Onaran'ın katkılarını isim vererek atıfta bulunması salondaki Türkleri gururlandırdı.

Konferansların ardından düzenlenen paneller ise katılımcıları toplantı salonlarında tutmayı başardı. Panellere davet edilen ve yeni bulgularını burada sunma fırsatı bulan araştırmacıların bu ilgiden memnun oldukları da belli oluyordu. Bitkisel ilaçlar ve "folklorik tıp" ürünlerinin etkilerinin tartışıldığı oturumların da olması, kongrenin Çin'de yapılması ile ilişkili olsa gerek. Nitekim, Çin'in farmakoloji camiasındaki ağırlığının

15. Dünya Farmakoloji Kongresi Ardından Genel Değerlendirme

artmasıyla IUPHAR bünyesinde de bir "doğal ürünler" bölümü kurulması kararlaştırıldı. Alternatif tıp ürünleri pazarlayan Hong Kong kökenli firmaların kongre düzenleme kuruluna yaptığı cömert bağışlar da bunda etki yapmış olabilir tabii. Kongrenin genelinde ve özellikle poster oturumlarında Çinli farmakologların geldiği düzey de bizi oldukça şaşırttı.

TFD için Dünya Farmakoloji Kongresi'nin özel bir önemi vardı. Bizim de aday olduğumuz 2012 yılı Avrupa farmakoloji kongresinin yerini belirleyecek oylama, kongre sırasında EPHAR toplantısında yapılacaktı. Toplantıya EPHAR yönetim kurulundan başka üye ülke temsilcileri katıldı. Beşyüz üyeden fazla üyesi olan derneklerin ikişer, daha küçük derneklerin ise birer temsilci ile katıldığı EPHAR toplantısında kongre yer seçimi dışında yeni yönetim kurulu seçimi ve tüzük değişiklikleri de görüldü. Bunlara ek olarak, 2010'da Kopenhag'da yapılacak Dünya Farmakoloji Kongresi ve 2008'de Manchester'de yapılacak Avrupa Farmakoloji Kongresi hazırlıkları hakkında ilgililer kısa bilgiler sundular. 2012 kongresi için Atina, Berlin, Granada, İstanbul ve Tampere resmi aday olarak daha önceden belirlenmiş, resmi teklifler ilgili temsilcilere gönderilmiş idi. Her adayın 5'er slaytlık sunumunun ardından "tek dereceli, kapalı oy, kapalı tasnif" yöntemi ile yapılan oylama ile salt çoğunluğa ulaşmamasına rağmen Granada 7 oy ile en yüksek oyu alarak zafer kazandı. Berlin 6, İstanbul 5, Tampere 4 ve Atina 2 oyda kaldı. Aslında, oylamanın gizli, tasnifin açık ve finale kalacak iki adayın ikinci turda yarışacakları bir uygulama ile daha hakkaniyetli bir seçim yapılabilirdi. Gelecekte bu tip oylamalarda başarılı olabilmemiz için, daha önceden iyi bir "networking" çalışması yapmak ve temsilcilerle kişisel arkadaşlıklar kurarak Avrupa farmakoloji camiasına entegre olmak faydalı olacaktır. TFD'nin "uluslararası katılımlı ulusal kongreler" ile başlayan çabaları ve orta vadeli politikalar ile sonunda başarıya ulaşacağımıza inanıyoruz. Gerek kuruluş tarihi, gerekse üye sayısı olarak önde gelen bir farmakoloji derneği olduğumuz bilinciyle, uluslararası platformlarda hak ettiğimiz yeri alacağımıza inanıyoruz.

TFD için bu kongrenin bir diğer önemli yönü de, ülkemizden binlerce kilometre uzakta kongrenin gidişini, EPHAR toplantısını ve karşılaştığımız sorunları konuşup paylaştığımız bir mini toplantının düzenlenmesidir. Bu amaçla kongre merkezinde bir salonda Türk farmakologları olarak ilk kez tüzel kişilik olarak bir araya geldik. Bu tip toplantılar aynı zamanda Kongredeki "görünürlüğümüzü" de artıran stratejik toplantılar olacaktır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, katılımcı sayısı yüksek olmakla birlikte varlığımızın gerektiği gibi hissedilmediği kanısındayız. Tüm katılımcıların Türk Farmakoloji camiasını da temsil ettiklerini unutmadan, toplantıya bilimsel katkı yapmaları, genç arkadaşlarımızın başka ülkelere meslektaşları ile bilimsel görüş alışverişinde bulunmaları, sunumlarını gerekli önemi vererek ve inanarak gerçekleştirmeleri en büyük dileğimizdir. Bu tip toplantıları coşkulu bir festival havası ile geçirebilmek motivasyonumuzu da yükseltecektir. Bu çerçevede, "IUPHAR Genç Araştırmacı Ödülü"ne katılarak 3. olan Uzm. Ecz. Selen Söylemez'in başarısı da bizlere gurur verdi. Kendisini bir kez daha kutluyoruz.

Bilimsel oturumların ardından, IUPHAR genel kurulu da kongre merkezinde yapıldı. Başkanlığa eski dönemde genel sekreterlik görevini sürdüren Kaliforniya UC Irvine'dan Sue Duckles seçildi. Kendisiyle verimli bir işbirliğine girebileceğimizi düşünüyoruz. Eski başkan Paul Vanhoutte ise mali bakımdan oldukça iyi durumda bir federasyon bıraktığını belirten bir veda konuşması

15. Dünya Farmakoloji Kongresi Ardından Genel Değerlendirme

yaptı ve çok alkışlandı. 2014 yılında yapılacak Dünya Farmakoloji Kongresi'nin Güney Afrika Cumhuriyeti'nde yapılması çok dereceli, kapalı oy, kapalı tasnif oylama ile kararlaştırıldı. Diğer adaylar, Brezilya, İsrail, Kore ve Japonya idi. Afrika'da bu tip bir organizasyonu yapabilecek az sayıdaki yerden biri olması ve dünya konjonktürü açısından sahip olduğu avantajlar nedeniyle G. Afrika aslında nispeten kolay bir birincilik aldı. Kanımızca, kongre yeri seçiminde, EPHAR da IUPHAR genel kurulundaki oylama şeklini benimsemelidir. IUPHAR genel kurulunda yapılan bir değişiklikle, bundan böyle her ülkeden birden fazla derneğin ülke temsilcisi olarak federasyona katılabileceği kabul edildi. Bu kararın bizim için de etkilerinin olacağını düşünüyoruz. Pasifik havzası ülkeler farmakoloji dernekleri federasyonu da EPHAR gibi üyeliğe kabul edildi. Bu federasyonu temsilen toplantıya Kaliforniya UC Irvine'den Dr. Vural Özdemir'in katılması da bizim için ayrı bir kazanç oldu.

Kongrenin kısaca sosyal yönden bir değerlendirmesini yapacak olursak; Pekin gerçekten görülmeye değer ve önyargıların aksine 21. yüzyılı gerçek anlamda yaşamaya başlayan büyük bir metropol. Her gün 4 milyon kişinin girip çıktığı 14 milyon nüfuslu bir başkent. 2008 Olimpiyatlarının da burada yapılması şehrin gelişimini iyice hızlandırmışa benziyor. Yaz aylarında neredeyse fotoğraf çekimlerini zorlayacak kadar nemli ve sıcak bir iklimi var. Yaklaşık 850 yıldır başkent olmanın getirdiği görkemli tarih, Yasak Şehir, Tien An Men, Yazlık Saray, Lama ve Cennet Tapınakları ile Pekin'e yaklaşık 1 saat uzaklıktaki Badaling'de görülebilecek Çin Seddi gibi dünya çapında tanınmış birçok eseri günümüze taşımış. Tüm turistlerin ilgisini çeken bu yerler herhalde bu toplantıya katılan Türk topluluğunun tamamı tarafından ziyaret edildi.

Dünyanın en zengin mutfaklarından biri olan egzotik Çin yemekleri ise kişiden kişiye değişse de bizce harikaydı. Mutfak maceraperestleri için "Çin'de aç kaldım" demek ne mümkün? Özellikle geleneksel Pekin ördeği ve pek çok lezzetli Çin yemeğini turistik değil de Çinliler'in gittiği küçük lokantalarda tatma fırsatını bulanların çoğunlukta olduğunu biliyoruz. Dil ve anlaşma sorunu nedeniyle gittikleri lokantalarda beklemedikleri yiyeceklerle karşılaşmalarımız da oldu tabii, ama onlar böylece, risk almaktan korkup açlıklarını "jenerik Amerikan fast food" lokantalarında gideren arkadaşlarına göre denemeye daha açık olduklarını "kahramanca" göstermiş oldular. Bu arkadaşlarımızın yedikleri yemeklerden büyük keyif aldıklarını dinlemek de hoştu doğrusu.

Çin'in kalabalık bir ülke olduğunu gitmeden de biliyorduk, ama en kalabalık saatlerde bile Ankara sokaklarının tenha görüneceğini Pekin'deki kalabalığı gördükten sonra fark ettik. Çin son on yılda gösterdiği gelişme ile belli tüketim alışkanlıkları olan oldukça geniş bir orta sınıf yaratmayı başarmış gibi. Halkın oturduğu binalar oldukça mütevazı ve bakımsız görünse de ticari ve idari merkezlerin olduğu kesimler büyük ve bakımlı binalardan oluşuyor. Sokaklar oldukça rahat ve turistler için totaliter bir rejimde yaşandığı hissini verecek bir baskı hissedilmiyor. Ne var ki, bilgisayarların hemen hepsinin (kongre merkezi de dahil) Çince olması ve bazı dış internet sitelerine girmeye izin verilmemesi belli bir kontrolün varlığını telkin eder göründü. Bu kadar kısa sürede derin politik tartışmalara girecek kadar Çinlileri tanıdığımızı da söyleyemeyiz tabii.

Çinliler, yabancılara karşı saygılı ve anlayışlı davranan bir millet. Özel bir konukseverlik göstermemekle birlikte bir düşmanlık ve art niyet de hissedilmiyor. Ne var ki, ticaret tüm bu tanımların dışında. Özellikle alışveriş sırasında Çinli satıcılar binlerce yıllık gelenekleri ve kurnazlıkları ile her türlü oyunu oynuyorlar. Bu kapsamda özellikle bayan katılımcıların "Silk Market" adı verilen bizim eski pasajlarımızı-kapalı çarşıları andıran alışveriş merkezlerinden ziyadesiyle faydalandıklarına şahit olduk. Neredeyse yok pahasına satılan giysi ve ayakkabıların ve her türlü elektronik eşyanın satıldığı yerleri bulanlar oralardan pek çıkmak istemediler. Bunun sonucunda da gümrükte ancak "ekstra bagaj ücreti" vererek valizlerini uçağa aldırabildiler.....

En kısa sürede böyle büyük bir toplantıyı ülkemizde düzenleyebilmek dileğimizle saygılarımızı sunuyoruz.

TFD- Servier Bursunu Alarak 15. Dünya Farmakoloji Kongresi'ne Katılan Üyelerimizden

Kongre Değerlendirmesi

Yrd. Doç. Dr. Nilüfer Turan

**Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Farmakoloji Abd**

Temmuz ayında Pekin'de yapılan 15. Dünya Farmakoloji Kongresi, hipertansiyondan, kanser kemoterapisine, ağrıdan farmakovijilans'a kadar geniş konu yelpazesi olan oldukça kalabalık bir kongreydi. Toplantı salonlarının küçük olması pek çok konuşmayı ayak'ta hatta kapı önünde dinlememize neden olsa da kongreye katılan 5. büyük grup olmak, son derece mutlu edici bir tabloydu. Üstelik kongrede yapılan mini TFD toplantısı ile bu tür uluslar arası kongrelerde daha etkin nasıl olunabilir sorusuna cevap arandı. Dünyanın en kalabalık şehrinde uluslar arası bir kongreye katılmak, çoğu Çin toplumuna has bazı aksilikleri beraberinde taşısa da, bizden çok uzak olan bu mistik ve farklı kültürü tanımak çok heyecan vericiydi. Özellikle Güray'ın bir Çinli'i edası ile Pekin'i bize ucuz ve kolay bir şekilde gezdirmesi çok güzeldi. TFD'e ve Servier'e kongre desteği için teşekkür ederim.

Dr. Burçak Deniz Dedeoğlu

**İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Farmakoloji Abd**

O uzaydan bile görülebilen duvarın üzerinde yürüyebileceğimi hiç düşünmemiştim. Bu kongre sayesinde birçok insanın da hayal edemeyeceği bir şans elde etmiş oldum. Hem bilimsel hem de sosyal anlamda büyük bir şans...Gerçekten de bizim var olduğunu sandığımız hayattan çok farklı şeyler yaşıyordu insanlar. Mimarileri, yemek alışkanlıkları, hayat tarzlarıyla bambaşka bir doku. Tüm bunları sarıp sarmalayan, garip bir büyüyle insanın üzerine yapışan ve bir süre sonra kanıksadığımız, baharatların birbirine geçmiş kokusu. Sürekli bir kargaşa halinde, kollarımızdan çekştirerek dükkanındaki malları beğendirmeye çalışan,

bizim böcek dediğimiz şeyleri iştahla midesine indiren küçük insanlar kalabalığı. Beraber fotoğraf çektirmek isteyen çekik gözlü genç bayanlar ve dış görünüşünden memnun olmama duygusunun toplumsal bir boyut kazanmış olduğunu görmenin şaşkınlığı. Bunların yanında tüm dünyanın bir arya geldiği, beyinlerin bir arada çalıştığı muhteşem bir kongre organizasyonu...Kitaplardan tanışık olduğumuz büyük meydanların, sarayların yabancı görkemi ve bu bambaşkalığın kongreyi ikinci plana atmış olması biraz rahatsız etmiyor değildi aslında. Fakat görülecek daha bir sürü yer vardı ve bir şansım daha olup olmayacağını bilmiyordum...

Arş. Gör. Uzm. Ecz. Gülay Yaba

**Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Farmakoloji Abd**

Uzun bir yolculuk sonrası Pekin'e ulaşmak güzeldi ancak diğer bir sorunumuz olan otele ulaşmakta sanki bir o kadar uzun sürmüştü. Akşamki kokteyl bütün yorgunluğumu almıştı, çok sayıda Çin yemeklerini de tatma fırsatım oldu böylece, ama yine de yok bizim damak tadımıza uymuyor hiç biri. Kongre sunumlarıyla eş zamanlı o kadar çok gezi turları düzenlenmişti ki oturup güzel bir plan yapmak şarttı, çözümü turlara katılmadan uygun bulduğumuz gün ve saatlerde bireysel olarak gezmekte bulduk. Yazlık saray, Yasak Şehir, Çin Seddi bunların en görmeye değer olanlarıydı, bunlar haricinde Çin akşamlarında en sık karşılaştığımız manzara bütün gün çalışmaktan yorgun düşüp kaldırım kenarlarında yanlarından eksik etmedikleri çayları ile oturan ya da uyuyan Çinlilerin kalabalığı ve etrafta pişirilen garip yemeklerin kokularıyla. Haa birde yoğun pazarlık sonrası kulağımda çınlayan "say how much" gibi sözler....

Kongre daha önce katıldığım kongrelerden hem konu çeşitliliği hem de katılımcı sayısı açısından oldukça

TFD- Servier Bursunu Alarak 15. Dünya Farmakoloji Kongresi'ne Katılan Üyelerimizden

farklıydı. Farmakolojinin her alanını kapsayacak şekilde konular seçilmiş ve konuların çoğu oldukça ilginçti. Ancak çok sayıda eş zamanlı sunum olması zaman zaman karar vermekte zorladı. Ben daha çok davranış ile ilgili konulara yönelmeye karar verdim. Pürinerjik sistem, çeşitli doğal ürünlerin analjezik ve antidepresan etkileri ve muskarinik reseptörlerin şizofrenideki rollerine yönelik yeni bilgiler edindim. Zaman zaman genetik ve kanser tedavisi ile ilgili konularla da ilgilendim ancak farmakolojinin daha çok başlarında olduğumuzu bir kez daha anladım ve bizim de artık yaygın bir şekilde moleküler düzeyde çalışmalar yapmaya nasıl ve ne zaman başlayacağımızı düşündüm. Bu kadar çok sayıda meslektaşımızı bir arada görmek ve bazılarıyla tanışabilmek oldukça heyecanlandırıcıydı.

Dr. Zafer Sezer

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi

Farmakoloji Abd

Dünya çapında katıldığım ilk kongre olması dolayısıyla her ülkeden gelmiş bilim insanlarını da bir arada görmek oldukça heyecan vericiydi. Kongrede eş zamanlı birden fazla oturum olması bizi tercihler yapmak zorunda bıraktı. Farmakolojinin aklınıza gelecek her alanla ilişkili olduğunu bir kez daha gördük. Geleneksel Çin tıbbında kullanılan ilaçların hastalıkların tedavisinde rol alabileceğine dair çalışmalar izledik. Rutinde kullanılan bazı ilaçların (antidiyabetik; troglitazone, rosiglitazone v.b.) toksik etkilerine veya etki mekanizmalarına dair yeni bilgiler edindik. Her alanda yapılmış genetik çalışmalar sayesinde, reseptör mekanizmaları hakkında bilgiler sunuldu. Kongrede ödül kazanan arkadaşımızla da gurur duyduk. Bitmek bilmeyen bir yolculuk sonrası Pekin'e ulaştık. Çin'i

filmlerdeki gibi görmeyi beklerken İstanbul'dan farkı sadece daha geniş caddeler ve büyük binalarla bulduk. Kayıt işlemleri sonrası açılış kokteylinde Çin yemeklerini tatma fırsatı buldum ve aç kalmayacak kadar yemekle idare etmeye karar verdim. Şehrin kalabalığı ve havası insanı boşsada dinlenmek için oldukça fazla yeşil alan ve parklar dikkat çekiciydi. Bu arada Çinlilerin birbirine benzediği söylentisinin de gerçek olmadığını gördüm. En sonunda merak ettiğim Çin seddini uzaydan olmasa da yakından görmek fırsatını yakalamış olduk. Pekin'de kaldığımız sürece insanlarla konuşmak yerine önceden yazılmış kağıtları göstererek anlaşmayı da öğrendik.

Çin'de Düzenlenen "The 15th World Congress of Pharmacology, July 2-7, 2006 Beijing, China" Kongresinde Uzm. Ecz. Selen Söylemez-İsbir' "Natural Product Young Investigator" Dalında 3. lüğü kazandı

15. Dünya Farmakoloji Kongresi'ne "Resveratrol Inhibits Contraction to Angiotensin II in Rat Aorta; Selen Söylemez-İsbir, Fatma Akar, Gazi University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology" künyeli posterini ile katılan Gazi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı araştırma görevlisi Uzm. Ecz. Selen Söylemez-İsbir "Natural Product Young Investigator" dalında 3. lüğü kazanmıştır.

Genç meslektaşımızı kutluyor, başarılarının artarak devam etmesini diliyoruz. Ecz. Söylemez-İsbir'in çalışmalarına ve gelişimine yön veren Hocası Prof. Dr. Fatma Akar'ı da tebrik ediyoruz.

Gıda Katkı Maddesi Olarak Kullanılan Bitkisel Sterol ve Stenollerin Reklamları Üzerine.....

Doç. Dr. Mehmet MELLİ

Türk Farmakoloji Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Bilindiği üzere son aylarda televizyonlarda iki gıda üreticisi firmanın değişik süt ürünlerine ekledikleri bitkisel sterol ve stenol içeren ürünlerin kolesterolü düşürdükleri yönündeki reklamlar yoğun olarak yayınlanmaktadır. Özellikle görsel medyanın kişiler üzerindeki etkileri göz önüne alınınca, tüm toplumu ilgilendiren bu reklamları çeşitli yönleriyle değerlendirmek gerekmektedir.

Bitkisel sterol ve stenoller kan kolesterol düzeyini düşürmekte midir?

Her şeyden önce bitkisel sterol ve stenollerin kan kolesterol düzeylerini reklamlarda belirtilen oranlarda (%10-15) düşürdüğünü gösteren fazla sayıda klinik çalışma bulunmaktadır (1,2). Bu çalışmalar iyi planlanmış klinik çalışmalardır ve adı geçen maddelerin gerek tek başlarına ve gerekse statinlerle kombine şekilde kan kolesterolünü düşürmede etkili oldukları gösterilmiştir. Bu nedenle reklamlarda kullanılan ve söz konusu maddelerin kan kolesterol düzeyini belli oranlarda düşürdüğünü vurgulayan ifadeler doğrudur. Fakat bu durumun klinik ve ekonomik yönleri mutlaka göz önünde tutulması gerekir ve bu hususlar yazının daha sonraki bölümlerinde ayrıntılı olarak irdelenecektir.

Yeri gelmişken bu konuyla yakın ilgili başka bir konuya değinmek istiyorum. Ülkemizde son zamanlarda

gerek yazılı ve gerekse görsel basında bitkilerden elde edilen çeşitli ürünlerin (çekirdek, ekstre vb.) çok çeşitli hastalıklar için önerildiği ve aktarların, neredeyse, doktor ve eczacıların yerini aldıkları görülmektedir. 1980'li yıllarda zakkum ile başlayan bu olay, gittikçe tehlikeli bir boyuta sürüklenmektedir. Öğrencilerimize, farmakoloji derslerinin ilk saatlerinde, "ilaçların kaynakları" başlıklı derste, bitkilerin ilaç elde edilmesinde oldukça önemli bir kaynak olduğunu vurgulanmaktadır. Farmakoloji tarihine ilgi duysun, duymasın farmakologların çoğu, aspirinin keşfiyle ilgili ilk gözlemlerin 1700'li yılların sonunda bir din adamının söğüt ağacı kabuklarının ateşi düşürmesini gözlemlemesiyle ortaya çıktığını bilir. Kanser tedavisinde kullanılan bazı antineoplastik ilaçlar da dahil, çok önemli ilaçlar bitkilerden elde edilmektedir. Ancak, bu gerçek bitkilerin ilaç olarak kullanılabileceği anlamına gelmemektedir ve bitkilerin ilaç yerine kullanılması toplumumuzda çok önemli sorunlar yaratmaktadır. Zakkum olayında insanların planlanan tedavilerini bırakıp, zakkum ekstresiyle tedavi olmaya çalıştıklarını biliyoruz. Bu bağlamda "bitkilerden ilaç elde edilmesi" kavramı ile "bitkilerin ilaç olarak kullanılması" kavramlarını çok net olarak birbirinden ayırmak gerekir. Burada akla, bitkilerin ilaç olarak kullanılmasının hangi gerekçelerle yapıldığı gelebilir. Toplumların özelliklerinden gelen, çeşitli gözlemlere dayanan ve hatta bilimsel bir veriden çıkılarak ortaya çıkan bir hipotezle, bitkiler ilaç olarak kullanılmaktadır. Burada en büyük sorun; gündeme gelen hipotezin ispat edilmemiş olmasıdır. Deneysel farmakolojide, ortaya konulan bir hipotezi test etmek için, bir grup deney hayvanında yapılan deneyler yeterli olmasına karşın,

Gıda Katkı Maddesi Olarak Kullanılan Bitkisel Sterol ve Stenollerin Reklamları Üzerine.....

ilaçlar için böyle bir hipotezi test etmenin tek yolu, iyi planlanmış klinik araştırmalardır. İşin daha vahimi; sadece bitkilerin değil, bazı ilaçlarında kendilerinden beklenen faydayla ilgili hipotez test edilmeden, yani belirtilen endikasyonda klinik ilaç araştırmaları yapılmadan kullanılmasıdır. Buna en iyi örnek, başta E vitamini olmak üzere çeşitli antioksidan vitaminlerin ve bazı ilaçların oksidatif stresle karakterize çeşitli durumlarda kullanılmasıdır. Bu uygulamada olduğu gibi bu kullanım için kurulan hipotez bilimsel bir temele dayanmaktadır. Söz konusu vitaminlerin, bahsedilen endikasyonda yaygın kullanımı olmasına rağmen, yapılan çeşitli klinik çalışmalarda etkili olduklarına dair bir kanıt elde edilmemiştir. Bu gerekçelerle farmakologlar, bir yandan geçmişte olduğu gibi gelecekte de bitkilerden tedavide önemli olabilecek ilaçların elde edileceği umudunu korurken, bir yandan da bitkilerin ve hatta bazı ilaçların klinik araştırmalar yapılmadan kullanılması karşısında çok net tavır almalıdır.

Bitkisel sterol ve stenollerin kan kolesterol düzeylerini reklamlarda belirtilen oranlarda düşürdüğünü gösteren klinik çalışmalar bulunduğuna göre bu bileşikler içeren süt ürünlerinin reklamının yapılması doğru mudur?

Türkiye gibi, hekime ve ilaca ulaşılmasının ciddi zorluk taşıdığı ve gittikçe zorlaştığı, bilimsel bilgi ve teknolojiyi üretmek bir yana, toplumun çok büyük kesiminin bilimsel bilgiyi kullanmada yeterli olmadığı gözönüne alınırsa, bu tür reklamların çok çeşitli sakıncaları olacağı kesindir. Her şeyden önce, tüm dünyada en başta gelen ölüm nedenlerinden birisi olan koroner kalp hastalığına neden olan faktörlerden birisi olan hiperkolesteroleminin tedavisinin, mutlaka hekim tarafından planlanması gerekir. Televizyonlarda yürütülen yoğun reklam kampanyaları sonucu, bu ürünlerin hekime danışılmadan kullanılması, daha da kötüsü vatandaşların, zakkum olayında yaşandığı gibi, hiperkolesterolemi nedeniyle kendilerine verilen ilaçları bırakarak bahsedilen ürünleri kullanması gündeme gelecektir. Bu şekilde hekimin hiperkolesterolemi tedavisinde neredeyse devre dışı kalması ve

vatandaşların sanki basit bir ağrıyı tedavi eder gibi bahsedilen ürünlerle, yüksek olup olmadığını dahi bilmedikleri kolesterol düzeylerini düşürmeye kalkmaları çok ciddi sonuçlar doğuracaktır. Genelde kolestrol düzeyinde %10-15 oranında düşme yapan bu ürünlerin kan kolesterol düzeyi 400 mg/dl olan bir kişide yapacağı düşme faydalı olmayacaktır. Koroner kalp hastalığına neden olabilen çok çeşitli risk faktörleri bulunan bir kişide, bahsedilen ürünlerle kan kolesterol düzeyleri, yeteri kadar düşürülse dahi, bunun koroner kalp hastalığı oluşumunu ne derece önleyeceği tartışılacak başka bir konudur. Bugün hiperkolesterolemi tedavisinde başta statinler olmak üzere kullanılan etkili ilaçlarla kan kolesterol düzeyinin istenen düzeylere çekilmesinin, koroner kalp hastalığına neden olan diğer risk faktörlerine müdahale edilmemesi durumunda, bu hastalığın morbiditesi ve mortalitesi üzerinde çok etkili olmadığı tıp camiasında kabul edilen bir gerçektir. Tüm bu gerçeklerin ışığında, özellikle toplumun bilgiyi kullanmadaki sıkıntıları gözönüne alınarak "tezgah üstü ilaç" ve "ilaçta reklam" uygulamaların yaşama geçmediği gözönüne alındığında, gündemdeki ürünlerle ilgili reklamlar ve gelecekteki olası bu tür reklamlar, toplum sağlığını olumsuz yönde etkileyecek bir unsur oluşturacaktır.

Bitkisel sterol ve stenollerin olumsuz etkileri var mıdır?

Yapılan çeşitli klinik çalışmalarda, bitkisel sterol ve stenoller içeren süt ürünlerinin istenmeyen etkileri olmadığı bildirilmiştir. Bununla birlikte gebelerde ve çocuklarda güvenliliği konusunda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Ayrıca bitkisel sterol ve stenoller, kişilerin beslenme alışkanlığına bağlı olarak gıdalarla değişik oranlarda alınmaktadır. Dolayısıyla gıdalarla düzenli olarak bunları alan bir kişide, bitkisel sterol ve stenoller içeren süt ürünlerinin de alınmasının, fazla miktarda sterol ve stenol alımına bağlı olumsuz etkilerin ortaya çıkması gündeme gelebilir. Bitkisel sterol ve stenoller içeren süt ürünlerinin, genel anlamıyla, istenmeyen etkileri olmadığı kabul edilse dahi, bu olayı bahsedilen ürünlere özel olarak düşünüp, tüm bitkilerden elde edilen ürünlerin ve gıda katkı maddelerinin hiçbir

Gıda Katkı Maddesi Olarak Kullanılan Bitkisel Sterol ve Stenollerin Reklamları Üzerine.....

istenmeyen etkisi olmadığı konusunda genelleme yapmak çok yanlış olacaktır. "Dietary supplement" başlığı altında eczanelerin dışında çeşitli marketlerde ve satış mağazalarında satılan ürünlerin bazılarının ciddi yan etkiler yaptığı, hatta ölümlere neden olduğu bildirilmiştir (3). Ülkemizde bu konuda veri olmamasına karşın, sağlık kayıtlarının düzenli olduğu ülkelerde, bu konuda bildirimler bulunmaktadır. Bu nedenle, bu ürünler için kullanılan "çok faydası olmasa dahi, en azından zararı olmaz" değerlendirmesinin doğru bir yaklaşım olmadığını vurgulamak gerekir.

Sonuç

Ülkemizde vatandaşların hekime ve ilaca ulaşmasında ciddi zorluklar yaşadığı, bilimsel bilgi ve teknolojiyi üretmek bir yana, toplumun çok büyük kesiminin bilimsel bilgiyi kullanmada yeterli olmadığı gözönüne alınırsa, bahsedilen ürünlerin reklamlarının, toplum sağlığı açısından çok çeşitli sakıncaları olacağı kesindir. Buna karşın, hekim önerisiyle ve hekim gözetiminde sözkonusu ürünlerin belirli durumlarda kullanılabilmesi olasıdır. Ayrıca gıdaların denetiminde yetki Tarım Bakanlığında olmasına rağmen, belirli hastalıklarda kullanılması önerilen bu tür ürünler için Sağlık Bakanlığının da mutlaka devrede olması gerekir. Toplumda yanlış algılamalara neden olan ve hiperkolesterolemi hastalarının, neredeyse hekimleri tarafından kendilerine verilen ilaçları kesip, sözkonusu ürünleri kullanırmaya yönlendirebilecek reklamlara bir düzenleme getirilmesi de uygun olacaktır.

Kaynaklar

1. Thompson, G.R. and Grundy, S.M., History and development of plant sterol and stanol esters for cholesterol lowering purposes, Am. J. Cardiol., 96 (suppl), 3D-9D, 2005.
2. Jenkins, D.J.A., Kendall, C.W.C, Marchie, A., et al., Effects of dietary portfolio of cholesterol-lowering foods vs lovastatin on serum lipids and C-Reactive protein, JAMA, 290(4), 502-510, 2003.
3. Stein, C.M., Are herbal products dietary supplements or drugs? An important question for public safety, Cli. Pharmacol. Therapeutics, 71, 411-423, 2002

Teşekkür

Yazıyı gözden geçirerek değerli önerilerde ve düzeltmelerde bulunan TFD yönetim kurulu üyeleri ile Prof. Dr. Emine Demirel Yılmaz, Prof. Dr. Nuri İhsan Kalyoncu ile Dr. Suzan Usanmaz'a teşekkür ederim.

Rasyonel Farmakoterapi Eğitici Eğitimi Kursu'nun Ardından

Prof. Dr. Ersin YARIŞ

Kurs Koordinatörü

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Tıp Fakültesi Farmakoloji AbD Öğretim Üyesi

Sağlık Bakanlığı tarafından, tıp fakültesi öğretim üyelerine ve sahada çalışan pratisyen ya da uzman hekimlere yönelik olarak düzenlenen "Rasyonel Farmakoterapi Eğitici Eğitimi Kursu" Ankara'da Sürmeli Otel'de 10-21 Nisan tarihleri arasında düzenlendi. Toplam olarak 33 kişinin tamamladığı kursun eğitici kadrosu, her zamanki gibi büyük oranda farmakologlardan oluştu. Kurs aynı anda dört ayrı salonda küçük grup eğitimleri şeklinde ve probleme dayalı öğrenim ilkeleri çerçevesinde sürdürüldü.

Bakanlık bu kurslardan daha önce birkaç kez düzenlemişti. Bunların bazıları konuyla ilgilenecek eğitici kadrosu yetiştirmek üzere "eğitici eğitimi" özelliğini taşıyan bazıları yalnızca katılımcıların eğitildiği kurslardı. Hedef kitlesi olarak başta farmakologlar olmak üzere öğretim üyeleri (aile hekimliği uzmanı, enfeksiyon hastalıkları uzmanı, çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı, iç hastalıkları uzmanı), sahada çalışan uzman ve pratisyen hekimler seçilmekteydi. İleride eğitici olarak yararlanılmak üzere seçilen Nisan 2006 kursunun katılımcıları kısmen bu saptamaya uymakla birlikte biraz da farklıydı. Toplam 33 katılımcının onikisi bu kez Hıfzısıhha Mektebi ve Bakanlık Merkez Teşkilatından geliyordu. Bu oran şu ana kadar hiçbir kursta görülmemiş yüksek bir orandı. Bunun nedeniyse Sağlık Bakanlığı tarafından uzun süre ara verilmiş olan bu eğitimleri, yenilenen kadronun almamış olması ve bu kadronun eğitici formasyonu aldıktan sonra eğitimlere yeni bir ivme kazandırma

beklentisiydi. Sözü edilen 12 katılımcının birisi aile hekimliği uzmanı, birisi farmakolog, onu pratisyen hekimdi. Böylece "akılcı ilaç" konusuyla ilgilenecek, motor işlevi üstlenebilecek merkezi birimin çalışanlarının bu eğitimden geçmesi sağlanmış oldu.

Sahada çalışan hekimler ikinci grubu oluşturuyordu ve altı kişilik bir gruptu. Bunlardan ikisi aile hekimliği uzmanı, dördü pratisyen hekimdi. Özellikle sahada çalışan aile hekimleri, çalıştıkları bölgelerde yürütülecek akılcı ilaç eğitimleri için ciddi bir potansiyel taşımaktadır. Bu kişiler buldukları bölgelerde bu işin önderliğini yapabilecekleri gibi eğitim ve saha uygulama organizasyonlarının yerel düzeydeki kontakt kişileri de olabilirler. İleriki kurslarda katılımcılar içinde daha yüksek bir oranda temsil edilmelerinin sağlanması gerekmektedir. Bu süreçte gönüllü çalışabilecek pratisyen hekimlere de eğitimlerde daha fazla kontenjan ayrılması görüşü de dikkate alınmalıdır.

En kalabalık grup ise 15 kişiyle öğretim üyeleri idi. Bu grubun dağılımı incelendiğinde altı farmakolog, üç aile hekimliği uzmanı, iki enfeksiyon hastalıkları uzmanı, iki halk sağlığı uzmanı, bir çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı ve bir kadın hastalıkları ve doğum uzmanı bulunduğu görülmektedir. Ülkemizde tıp fakültelerindeki rasyonel farmakoterapi (akılcı ilaç) eğitiminin yetersiz olduğu, belli bir standartın yakalanamadığı, eğitim veren fakülteler arasında nicel ve nitel ciddi farkların olduğu bilinmektedir. Hangi branştan olursa olsun öğretim üyelerinin bu kursu almaları fakülte programlarına akılcı ilaç eğitiminin konulması konusunda bilimsel, teknik ve moral destek sağlamak açısından elbette önemlidir. Akılcı ilaç eğitimi teroik olarak bütün öğretim üyelerinin ortak sorumluluğunda olmalıdır. Ancak pratikte, bu işin doğal sahibi gibi görünen farmakologlar kilit bir rol

Rasyonel Farmakoterapi Eğitici Eğitimi Kursu'nun Ardından

üstlenmektedir. Farmakologların bu alanda ve bu anlamda özel bir işlevlerinin olduğunu belirtmek gerekir.

Şu anda sahada çalışan uzman ya da pratisyen hekimlerin belki de yalnızca %1-2'si tıp eğitimleri boyunca akılcı ilaç eğitimi almış durumdadır. Eğer tüm hekimler için bu eğitimin önemli, hatta zorunlu olduğunu düşünüyorsak, eğitsel anlamda eritilmesi gereken dehşet verici bir kitleden söz edebiliriz. Ne yazık ki gecikilen her gün bu kitleyi daha da büyütecektir. Öğretim üyelerinin, özellikle farmakologların bu modelden haberdar olmaları, benimsemeleri, kendi kurumlarına taşımaya çalışmaları son derece önemlidir ve söz konusu kitlenin küçülmesini sağlayamasa da büyümesini engelleyebilir.

Tıp eğitiminde öğrenciyle daha fazla temas eden anabilim dallarının daha çok dahili tıp bilimlerine ait anabilim dalları olduğunu, bunların arasından da özellikle çocuk sağlığı ve hastalıkları ile iç hastalıkları anabilim dalları olduğunu söyleyebiliriz. Bu kursta hiç iç hastalıkları anabilim dalı öğretim üyesi olmadığı gibi geçmişte de eğitime katılmışların sayısı çok çok azdır. Benzer bir durum çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanı öğretim üyeleri için de geçerlidir. Enfeksiyon hastalıkları da ülkemiz hekimlik pratiğinde akılcı ilaç kullanımı konusunda ciddi sorunların yaşandığı bir alandır. Eğitim alacak, hatta eğitimci olarak devreye girecek enfeksiyon hastalıkları uzmanı öğretim üyesi sayısı mutlaka artırılmalıdır. Aile Hekimliği Anabilim Dalları şu aşamada tıp eğitiminde klinik ve mesleki beceri eğitimleri başta olmak üzere giderek artan bir ağırlık taşımaya başlamışlardır. Bu dalın öğretim üyelerinden akılcı ilaç eğitimi alanına transfer edilecek olanların sayısının artırılması sürece katkıda bulunabilir. Halk Sağlığı Anabilim Dallarının ise intörlük dönemindeki stajları sayesinde mezuniyetten hemen önce öğrencilerle ciddi bir temas şansı bulmaktadır ve bu bağlamda farmakologlarla "müttefik" olabilirler.

Kurs 11 gün sürmüştür. Bu kadar uzun bir süre, eğitimcileri iki grupta toplamayı zorunlu kılmıştır. Kursun akış planı ve eğitimin iki ayrı dönem halinde kategorize edilebilmesi eğitimcilerin birinci ve ikinci dönemler halinde iki grupta görev almasını sağlayabilmiştir. Kursun koordinatörleri olarak görev yapan, Karadeniz Teknik

Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı'ndan Prof. Dr. Ersin Yarış ve Prof. Dr. Nuri İhsan Kalyoncu ise bütün kurs boyunca görev yaptılar. Her bir dönemde, tam zamanlı çalışan aynı anda beş ya da altı eğitimci görev yaptı. Prof. Dr. M. Oğuz Güç (Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Prof. Dr. B. Faruk Erden (Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Doç. Dr. Atilla Karaalp (Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Doç. Dr. Zafer Gören (Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.) ve Doç. Dr. Ümit Yaşar (Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.) birinci eğitimci ekibi olarak kursun ilk döneminde; Prof. Dr. Dilek Arman (Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Bakteriyoloji Ab.D.), Prof. Dr. Ayşe Gelal (Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Doç. Dr. Ahmet Akıcı (Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Doç. Dr. Zühal Keskil (Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.) ve Yrd. Doç. Dr. Mukaddes Gümüştekin (Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.) ikinci eğitimci ekibi olarak kursun ikinci döneminde görev yaptılar.

Kurs probleme dayalı öğrenim ilkelerine dayanmakta olup küçük grup eğitimleri şeklinde yürütülmektedir. Kursun dinamizmi, akış planı, probleme dayalı öğrenim modellerini kullanıyor olması; simüle hastaların, tıp öğrencilerinin zaman zaman devreye giriyor olması; bir yandan da simüle hastaların ve öğrencilerin eğitilmesi ve trafiklerinin yönlendirilmesi, kursun gerektirdiği "Objektif Yapılandırılmış Klinik Sınav" (OSCE) gibi sınavların varlığı "kursun mutfağını" yoğunlaştırmaktadır. Kurs her ne kadar probleme dayalı öğrenim ilkelerini benimseyen bir modelde de bazı sunumlarla eğitimin desteklenmesi hedeflendi. Kurs boyunca tam zamanlı eğitimci olarak görev yapan öğretim üyelerinin yanı sıra bazı öğretim üyeleri de sunumlarıyla kursa eğitimci olarak katkıda bulundular. Prof. Dr. S. Hakan Ozer (Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Prof. Dr. Özden Palaoğlu (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.), Prof. Dr. Şule Oktay (Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D. eski öğretim üyesi), Prof. Dr. Emin Sami Arısoy (Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ab.D.) ve Doç. Dr. Zafer Güney

Rasyonel Farmakoterapi Eğitici Eğitimi Kursu'nun Ardından

(Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Ab.D.) farklı konulardaki sunumlarıyla kursun niteliğini yükselttiler.

Kursun 11 Nisan 2006 sabahındaki açılış töreninde açılış konuşmasını Hıfzısıhha Mektebi Müdürü Dr. Salih Mollahaliloğlu yaptı. Konuyla ilgili olarak Sağlık Bakanlığı'nın yaptığı çalışmaları özetleyip geleceğe yönelik projelerinden söz etti. Törende konuşan Türk Farmakoloji Derneği Başkanı Prof. Dr. Mehmet Melli ise "Akılcı Farmakoterapi Eğitiminde Türk Farmakoloji Derneği'nin İşlevi" başlıklı konuşmasını yaptı. Daha sonra Eğitim Koordinatörü Prof. Dr. Ersin Yarış kursu tanıtırak akılcı ilaç kullanımı konusunu katılımcılarla paylaştı. Türkiye'ye bu modelin getirilmesi konusunda emek vermiş ve ilk olarak kendi fakültesinde tıp eğitiminin içine yerleştirmeyi başarmış olan Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şule Oktay "Rasyonel Farmakoterapi Eğitiminde Groningen Modeli"ni anlattığı sunumunu yaptı. Konuşmaların ardından kurs programına geçildi.

Kurs öncesi katılımcıların durumunu saptamak amacıyla "Kurs Öncesi Beş Endikasyon İçin Reçete Yazma Uygulaması" ve "Kurs Öncesi OSCE Sınavı" yapıldı. Aynı uygulama ve sınav kursun birinci bölümü bitip katılımcılara yönelik eğitim tamamlanınca "kurs sonrası" durum saptaması açısından yineleni.

Program gereği küçük gruplar belirlendi ve eğitim yönlendiricilerinin yol göstericiliğinde iki modül (hipertansiyon ve komplike olmayan akut bakteriyel sistit) üzerinden eğitimleri başladı. Küçük grup eğitimleri sürerken eğitime sunumlarla yeni bir boyut getirilmeye çalışıldı. Prof. Dr. M. Oğuz Güç "Kanıtı Dayalı Tıp Uygulamaları: Bilim Versus Pseudo Bilim", "İlaç Etkileşimleri", "WHO-ISH Statement Guideline", "Reçete Yazma"; Prof. Dr. B. Faruk Erden "K(işisel)-İlaçlar ve Rasyonel Tedavi Optimizasyon Analizi (MAUA) ve Formlarının Tanıtımı"; Prof. Dr. Özden Palaoğlu "Probleme Dayalı Eğitim", "Probleme Dayalı Eğitimde Eğitim Yönlendiricisinin Rolü"; Doç. Dr. Zafer Gören "Geri Bildirim"; Prof. Dr. S. Hakan Orer "Grup Çalışması Dinamikleri"; Doç. Dr. Zafer Güney "Hekim-İlaç Sektörü İlişkisinin Rasyonel Farmakoterapiye Etkisi"; Prof. Dr. Emin Sami Arısoy "Tanı ve Tedavi Rehberlerinin Akılcı

İlaç Kullanımındaki Yeri"; Prof. Dr. Dilek Arman "Amaç ve Öğrenim Hedeflerinin Belirlenmesi"; Prof. Dr. Ayşe Gelal "Simüle Hasta Senaryolarının Yazılması"; Prof. Dr. Ersin Yarış "Ölçme ve Değerlendirme" başlıklı sunumlarını yaptılar.

Kursun birinci bölümü katılımcıların eğitim modelini öğrenmeleri için planlanmıştır. İkinci bölümdeyse katılımcılar aktif bir rol üstlenerek eğitici pozisyonu almaktadır. Bu dönemde katılımcılar, kendi hazırladıkları bir eğitim modülünü (bu kursta diabetes mellitus tip II'ydi) tıp öğrencileri üzerinde sınama olanağı buldular. İkinci bölümün ilk yarısında eğitim planı ve görev dağılımı eğitim yönlendiricilerinin gözetiminde yapıldı. Hazırlıkların tamamlanmasıyla birlikte eğitici modülünün kursa destek veren tıp öğrencilerine aktarımına geçildi. İkinci bölümün kalan yarısı katılımcıların eğitici pozisyonuna geçtikleri ve planladıkları akışı uyguladıkları bir ortam şeklinde yürütüldü. Kursun ikinci bölümü de yine küçük gruplar halinde sürdürüldü. Eğitici adayları kendi kurslarında OSCE için olgu örnekleri hazırlayıp sınavı da gerçekleştirdiler. Her katılımcının modülün her aşamasında olabildiğince farklı görevler üstlenmesine çalışıldı.

Kursun sonunda tüm katılımcılarla kursun bütününe değerlendirme şansı yakalandı. İleriki kurslarda dikkate alınacak son derece önemli geri bildirimler elde edildi. Bunlar teknik anlamda değerlendirilmesi gereken önerilerdir. Ama biz farmakologların, derneğimizin asıl üzerinde durmamız gereken konu burası gibi görünmemektedir. İşin felsefesini, bu süreçte kendi misyonumuzu ve vizyonumuzu tartışmak gerektiğini söyleyebiliriz. Yine bu süreçteki yol arkadaşlarımızı da tartışmamız gerekiyor. Geline nokta kritik olduğu için hep birlikte bir tartışma ortamı yaratmak durumundayız, kanısındayım. Bu noktada tartışmanın etkinliğini, rezonansını sağlamak derneğe, yönetim kuruluna, yönetimden çok "Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu"na düşüyor gibi görünmektedir. Bu tartışmaya ilerideki sayılarda devam edeceğiz.

Kişiselleştirilmiş Tedavide Yönetimsel Düzenlemelerin Teşviki

Dr. S. Little: Regulatory encouragement for personalised medicine. Clinical Laboratory International, 2004,29 (7), 20-22.

**Kısaltarak Türkçe'ye Çeviren
Doç. Dr. Ümit YAŞAR**

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
Farmakoloji AbD Öğretim Üyesi

(Türkçe'ye çeviri için yazar ve yayımcıdan yazılı izin alınmıştır)

Henüz fazla örneği olmamasına karşın FDA'nın (Food and Drug Administration) kişiselleştirilmiş tedavi için farmakogenetik testler ile ilişkili son zamanlarda aldığı kararlar farmakodiagnostik testlerin geliştirilmesini teşvik etmiştir. Bunun bir sonucu olarak uridindifosfat-glukuronil transferaz (UGT) gen varyantlarının tanımlanmasını sağlayan testlerin sayısında artış gözlenmiştir.

İlaç endüstrisi daha iyi ilaçlar geliştirme çabası içerisinde bu nedenle birlikte 'kişiselleştirilmiş tedavi (personalised medicine)' yaklaşımı mevcut ilaçların daha iyi kullanılmasını önermektedir. 'Farmakodiagnostik' testler olarak adlandırılan bazı özgül testlerin yapılması tedaviye cevap verecek uygun hastaların belirlenmesinde faydalı olacak ve ilacın daha güvenli ve etkin olmasını sağlayacaktır.

Endüstriyel bakış açısından kişiselleştirilmiş tedaviye karşı biraz direnç olması anlaşılabilir. Yüzeysel düşünüldüğünde belirli bir ilacı tüm hastalık grubuna pazarlamak yerine bu ilaçtan gerçekten fayda görecektir daha az bir hasta grubuna pazarlamak daha az kazanç sağlayacaktır. Fakat bu durum yavaş yavaş değişmektedir. Bu değişiklikte yönetimsel bazı düzenlemelerin teşvik edici katkısı, ilaç sektöründeki kalabalıklığın ürün ayırıştırma girişimlerini doğurması, gerekli farmakodiagnostik testlerin üretilmesi için oluşan sektör, ürünün kurtarılması ya da patent süresinin uzatılması sayılabilir.

Farmakogenetik tanısal testlerin geliştirilmesinde ticari kazancı belirleyen en önemli faktör belirli bir

tedavide bu testlerin gerekliliğinin yönetimsel düzenlemelerle belirlenip belirlenmediğidir. Farmakodiagnostik test ilacın ürün bilgisinde belirtilen gerekli bir test ise o testin kullanımı belirgin ölçüde artmaktadır. FDA son yıllardaki uygulamalarıyla eğer farmakodiagnostik bir test uygulanacaksa bunun ilacın prospektüsüne eklenmesi gerektiğini çok açık bir şekilde belirtmiştir.

Bununla ilişkili prospektüs değişikliğinin en son örneklerinden bir tanesi kolorektal kanser tedavisinde kullanılan irinotekandır. İlacın aktif formu uridindifosfat-glukuronil transferaz (UGT), özellikle de UGT1A1 izoenzimi, tarafından oluşturulmaktadır.

Beyaz ırkta UGT'yi kodlayan gen körükleyici bölgesinde bulunan 6 TA tekrarı ve 7 TA (*28 aleli olarak adlandırılır) tekrarı olmak üzere iki varyasyon gösterir. Normal olan 6 TA tekrarının alel frekansı 0,613 olmasına karşın 7 TA tekrarının sıklığı 0,387 olarak tespit edilmiştir. *28 varyantı normal olan genin ürününe oranla daha az aktivite göstermektedir. Bu genetik farklılık irinotekanın etkinliği ve güvenirliliği açısından önemli bir varyasyon oluşturmaktadır. Normal geni taşıyan bireylerde irinotekan 7 TA tekrarı taşıyan bireylere oranla daha hızlı metabolize edildiğinden ilacın düzeyleri daha düşük bulunmuştur. Irinotekanın yüksek düzeylerde olması nötropeniye neden olabilmektedir ve homozigot *28 alelini taşıyan bireylerde irinotekana bağlı nötropeni riskinin arttığı pek çok çalışmada gösterilmiştir. Kasım 2004'de FDA *28 alelinin analiz edildiği farmakogenetik testin yapılmasının ve *28 alelini taşıyan bireylerde dozun azaltılması gerektiği bilgisinin ürün etiketine eklenmesine karar almıştır.

FDA'nın aldığı bu karar sadece UGT genetik analizinin başka kullanım alanları bulmasını teşvik etmekle kalmamış aynı zamanda diğer farmakogenetik testlerin de geliştirilmesine olanak sağlayan 'farmakodiagnostik test endüstrisi' için gerçek bir örnek olmuştur. Bu gelişmeleri takiben FDA tanısal testleri üreten firmaların test yöntemlerini de onaylamaya başlamıştır.

4. Klinik Farmakoloji ve Tedavi Yaz Okulu 16-20 Eylül 2006, Vrsac, Sırbistan

Doç. Dr. Canan ULUOĞLU

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Farmakoloji Abd Öğretim Üyesi

"4. Klinik Farmakoloji ve Tedavi Yaz Okulu" 16-20 Eylül 2006 tarihlerinde Sırbistan Farmakoloji Derneğinin organizasyonu ile Sırbistan'ın Vrsac şehrinde gerçekleştirildi. Bilindiği gibi "Klinik Farmakoloji ve Tedavi Yaz Okulları"nın geçmişi son 5 yıla dayanmaktadır. Avrupa Klinik Farmakoloji ve Tedavi Derneğinin (EACPT; *European Association of Clinical Pharmacology and Therapeutics*) himayesinde ilk kez 2001 yılında Antalya'da (Türkiye), ikincisi 2003 yılında Budapeşte'de (Macaristan), üçüncüsü ise 2004 yılında Sofya'da (Bulgaristan) düzenlenmişti. 4. Yaz okulunun ev sahipliğini de Sırbistan'ın Vrsac şehri üstlendi.

Vrsac ismi, basketbolseverlere farklı çağrışımlar yapacaktır çünkü Vrsac, 2005 yılı Avrupa Basketbol Şampiyonasına ev sahipliği yapmış küçük, yeşillikler içinde sevimli bir şehir. Bölge, hem şarap endüstrisi, hem de farmasötik endüstrinin can damarı. Bölgede büyük yatırımı olan Hemofarm şirketi, düzenlenen yaz okulunun da ana sponsoru idi.

4 gün devam eden yaz okulu, oldukça yoğun ve modern klinik farmakolojinin hemen her alanını kapsayan bir program içeriyordu. Toplam 35 sunum ve paralel 4 ayrı çalıştay gerçekleşti. Birinci gün, farmakokinetik, farmakodinami, farmakogenetik, farmakoepidemioloji, farmakovijilans, akılcı farmakoterapi, ve kanıta dayalı tıp gibi temel başlıklar

ele alınırken, son konuşma başlığı ise "klinik eczacılık ve klinik farmakolojinin aynı misyonu paylaşp paylaşmadığı" idi ve bu konu farklı branşlardan gelen katılımcılar tarafından tartışıldı.

İkinci gün sabah, klinik farmakolojide farmasötik endüstrinin, sağlık bakanlığının, hastane ilaç komitelerinin rolü ele alınırken, öğleden sonra ise özel durumlarda (gebelikte, laktasyonda, çocukta, yaşlılarda, karaciğer ve böbrek yetmezliğinde) ilaç kullanımının detayları üzerinde duruldu. İkinci günün akşamı, tüm katılımcılar Sırbistan Farmakoloji Derneğinin organize ettiği şehir turuna katılarak Vrsac akşamını yaşama şansını buldu. Bu küçük gezi, şehir tiyatrosunda tarafımıza düzenlenmiş olan bir gösteri ile son buldu.

Üçüncü günün konularını ağırlıklı olarak iyi klinik uygulamaları prensipleri oluşturmakta idi. Klinik araştırma fazları, klinik araştırmalarda araştırmacının, sponsorun sorumlulukları, etik konular, biyoeşdeğerlik çalışmaları ele alındı ve doğu Avrupa ülkelerindeki klinik farmakolojinin durumu değerlendirildi. Üçüncü günün akşamı, alışıktı olunduğu üzere gala yemeğine ayrılmıştı. Yaz Okulunun düzenlendiği Villa Breg isimli otel, sevimli Vrsac kasabasının yüksek bir bölgesine yerleşmişti ve kuş bakışı harika bir manzaraya sahipti. Gala gecesi, bu manzara eşliğinde, el yapımı giysilerin sergilendiği bir defile ile başlayıp, canlı müzik eşliğinde devam etti.

Dördüncü gün, çalıştaylara ayrılmıştı. Paralel yapılan 4 çalıştayın başlıkları "Terapötik ilaç monitorizasyonu", "ilaç bilgi servisi", Farmakoekonomi" ve "Advers ilaç reaksiyonu" olarak belirlenmişti. Çalıştaylar, sunumlar ve küçük grup çalışmaları şeklinde tamamlandı.

4. Klinik Farmakoloji ve Tedavi Yaz Okulu 16-20 Eylül 2006, Vrsac, SİRBİSTAN

Toplamda katılımın 300 civarında olduğu yaz okuluna Türkiye'den, kendi departmanım olan Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim dalındaki öğretim üyesi ve arkadaşlarım dışında, Ege (ARGEFAR) ve Kayseri Üniversitesi (DEKAM) Klinik Araştırma Merkezlerinden, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim dalından katılımlar oldu. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim dalından Prof. Dr. Cankat Tulunay, "Klinik araştırmalarda araştırmacının sorumluluğu" isimli konuşması ile programda yer almıştı.

Farmakoloji biliminin önemli bir alt çalışma ve araştırma grubunu oluşturan klinik farmakolojinin giderek daha çok önem kazandığı açıktır. Gerek biyoçeşneğerlik gerekse klinik faz çalışmalarının ülkemizde giderek artan sayıda yapılmakta olması, klinik araştırmalarda klinik farmakologların yer alma

zorunluluğu ve hastahanelerimizde farmakovijilans irtibat noktalarının kurulmaya başlaması hem bu konuya ilgiyi artırmakta hem de önümüze yeni bir bilgi alanı açmaktadır. Özellikle genç meslektaşlarımızın katılımının büyük önem taşıdığı bu tür yaz okulları, mesleğin başlangıcında olan genç arkadaşlarımıza bilgiyi derli toplu sunmanın yanında, dünyadaki uygulamalar hakkında fikir vermekte; konuyla ilgili çalışmakta olan meslektaşlarımızı da gelişme ve yeniliklerden haberdar etmektedir.

2006 yılı Novartis "Farmakoloji Dalı Araştırma Desteklerini" Alanlar Açıklandı

2006 yılı Novartis "Farmakoloji Dalı Araştırma Desteklerini" alan projeler ve araştırmacılar:

1. Sıçan Mezenter İskemi/Reperfüzyon Modelinde Mezenter Arter Ve İleumdaki Fonksiyonel ve Yapısal Değişiklikler Üzerine Sildenafilin Etkileri:

Araştırmacılar:

Dr. Güray Soydan*

Doç.Dr. Cenk Sökmensüer**

Prof.Dr. Kamer Kılınç***

* Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Farmakoloji Anabilim Dalı, Ankara

** Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Patoloji Anabilim Dalı, Ankara

*** Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Biyokimya Anabilim Dalı, Ankara

2. Sıçan Mesanesinde Karbakol Aracılı Kasılmanın Reaktif Oksijen Türevleri İle Değişiminin Kimyasal Permaabilizasyon Yöntemi İle İncelenmesi

Araştırmacılar:

Dr. N. Tuğba Kandilci

Prof. Dr. İnci Erdemli

Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi

Farmakoloji Anabilim Dalı, Ankara

3. İmidazolin-2 reseptörlerinin amigdala kindling epilepsi modelindeki rolünün araştırılması

Araştırmacılar:

Prof. Dr. Feyza Arıcıoğlu*

Prof. Dr. Okan Yıllar**

Dr. Akın Köse**

Dr. Hasan Raci Yananlı***

Dr. Ersoy Öksüz**

* Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı, Beyazıt-İstanbul

** İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Farmakoloji ve Klinik Farmakoloji Anabilim Dalı
Cerrahpaşa

*** Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı, Haydarpaşa-İstanbul

Derneğimiz üyesi araştırma desteklerini alan meslektaşlarımızı kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Türk Farmakoloji Derneği

Yönetim Kurulu

"Yaşlılarda Akılcı İlaç Kullanımı" Sempozyum Duyurusu

Türk Farmakoloji Derneği Klinik Farmakoloji Çalışma Grubu'nun Geriatri Derneği
ile birlikte düzenleyeceği

"Yaşlılarda Akılcı İlaç Kullanımı" Sempozyumu
(Rasyonel Farmakoterapi Sempozyumları Dizisi -7)

15 Aralık 2006 tarihinde Dokuz Eylül Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (DESEM)
Alsancak- İzmir'de gerçekleştirilecektir.

Program <http://www.tfd.org.tr> adresinden takip edilebilir.

Prof Dr Ayşe Gelal
Sempozyum Sekreteri

TFD Eğitim Sempozyumunun Organizasyonu Hakkında Duyuru

Türk Farmakoloji Derneği tarafından her yıl düzenli olarak Mayıs veya Haziran aylarında yapılan "Eğitim Sempozyum'umuzun" 2007 yılı içerisinde organizasyonunu yapmak isteyen Anabilim Dalımızın 31. Ocak. 2007, Çarşamba günü çalışma saati bitimine kadar yazılı olarak Derneğimize başvurmasını rica ederiz.

Saygılarımızla,

Türk Farmakoloji Derneği
Yönetim Kurulu

Bilimsel Toplantılar

• IV. Ulusal Klinik Farmakoloji Kongresi

10-13 Aralık 2006, Kemer, Antalya

Bilimsel sekreteryaya: Doç. Dr. Hakan Ergün;
hergun@medicine.ankara.edu.tr

• 2nd Mediterranean Conference of Neurosciences

13-15 Aralık 2006, Marakeş, Fas

Bilgi için: www.ucam.ac.ma/neurosci.med2006-09-07

• ECNP Workshop on neuropsychopharmacology for young scientists in Europe

8-11 Mart 2007, Nice, Fransa

Bilgi için: www.ecnp.nl

• Society of Toxicology, 46th Annual Meeting

25-29 Mart 2007

Charlotte Convention Center, Kuzey Carolina, ABD
Bilgi için: www.toxicology.org

• Experimental Biology 2007, Annual Meeting

28 Nisan – 2 Mayıs 2007

The Washington Convention Center, Washington DC
Bilgi için: www.eb2007.org

• XIX World Congress of the International Society for Heart Research (ISHR)

22-26 Haziran 2007, Bolonya, İtalya

The Washington Convention Center, Washington DC
Bilgi için: www.ishr-italy2007.org

• 8 th Congress of the European Association for Clinical Pharmacology and Therapeutics

29 Ağustos-1 Eylül 2007, Amsterdam, Hollanda

Bilgi için: www.eacpt2007.nl

Duyurulmasını istediğiniz ulusal ya da uluslar arası bilimsel bir aktivite varsa, lütfen bülten yayın komisyonuna bildiriniz

E-posta adresimiz: info@tfd.org.tr

Doçent Ünvanını alan üyelerimizi kutluyoruz

Dr. Özgür YEŞİLYURT

Gülhane Askeri Tıp Akademisi
Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı
Doçentlik ünvanını aldığı tarih: 23 .11. 2005

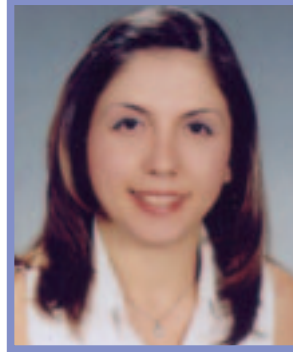
Dr. Muradiye NACAĞ

Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Farmakoloji Anabilim Dalı
Doçentlik ünvanını aldığı tarih: 23. 03. 2006

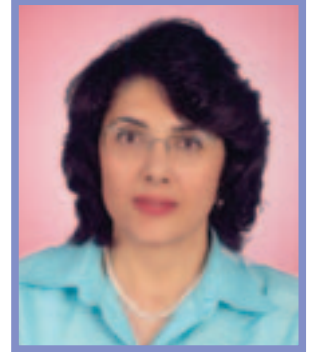
Yeni Üyelerimiz

Dr. Necla BENLİER
Gaziantep Üniversitesi
Tıp Fakültesi, Farmakoloji AbD

Yrd. Doç. Dr. Seyhan ŞAHAN FIRAT
Mersin Üniversitesi Eczacılık
Fakültesi, Eczacılık Meslek
Bilimleri Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Hatice ŞAHİN
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Tıp Eğitimi AbD

